

Zij liet zich in een biezen zetel nedervallen en stak een cigarette op. (Blz. 49).

gelegen was en de tinne gansch het gebouw en het omliggende bestreek, kon van daar de blik over de gansche Vallei van Mexico rondwaren.

In die plaats stond midden in een driepikkel, waarop een zienbuis lag, die met haar zwaartepunt op eene spil rustte zoodat men haar langs alle kanten ronddraaien.

Vijzen hielden haar gevestigd op het punt dat men wou onderzoeken. Van de lage zoldering hingen een rij koordjes neder.

De senorita bezag het uurwerk dat aan den wand hing.

— Kwartier voor vijf! sprak ze. Nog enkele minuten!

Zij liet zich in een biezen zetel nedervallen en stak een cigarette op, waarvan ze met wellust de blauwe geurige wolkjes uitblies.

Toen de wijzer drie minuten vóór 5 ure aanduidde stond ze op en trok aan een der koordjes.

Dan vestigde zij haar zienbuis in de richting van een afgelegen spits die tegen het hemelazuur donker afstak.

De senorita had nu het oog aan den verrekijker.

Aandachtig blikte zij in de richting.

Zij trok met een ander touw.

En nu met tusschenpoozen van opmerkzaam turen door den telescoop begon zij aan

de touwen, afwisselend met vaste hand te trekken.

Hadde men van buiten de torentin gadegeslagen men zou houten armen op en neder hebben zien gaan.

Hadde men de plaats ingenomen der dona men zou in de verte soortgelijke teekens als antwoord bemerkt hebben.

Op een afstand van twee uren voerde de dona een gesprek met iemand die ginds op de bergspits eene hut had opgetimmerd.

Het kunstig spel der latten, door een waar klavier van touwtjes in beweging gebracht, legde in het veld der zienbuis al de letters van het alphabet.

Terwijl op een punt die luchttelegraphie werkte, vertolkte men op het ander punt elk teeken door een letter of een woord, dat op het papier werd gezet.

Als het meisje alzoo wist wat men ginder verre berichtte schreef zij eerst haar antwoord, om letter voor letter te kunnen overseinen.

Het volgende gesprek werd aldus gevoerd en kwam op het papier voor de dona :

Op de bergspits. — Ik ben hier.

Op het kasteel Paradiso. — Ik zie u.

Op de bergplaats. — Ons blijft het geheim onuitlegbaar.

Paradiso. — Mij ook.

Berg. — Ventura en Lopez meenen dat gij in persoon het bevel bracht van niet te handelen.

Paradiso. — Dwaling.

Berg. — Niemand der uwen ?

Paradiso. — Neen.

Berg. — Volgens ze uitleggen was het uw gestalte, maar vermomd in jongenskleeren.

Paradiso. — Zonderling.

Berg. — Aan niemand gesproken ?

Paradiso. — Aan niemand !

Berg. — Noch wachtwoord gegeven ?

Paradiso. — Buiten u, Ventura, Lopez en Sinio, aan niemand.

Berg. — Kan Sinio verdacht worden ?

Paradiso. — Neen.

Berg. — Waarom niet ?

Paradiso. — Is bij Juarez.

Berg. — Zeker ?

Paradiso. — Heel zeker.

Berg. — Onbegrijpelijk. Ander nieuws.

Paradiso. — Ik volg u.

Berg. — Rubio heeft revolverschot ontvangen.

Paradiso. — Waar ?

Berg. — Puebla.

Paradiso. — Dood ?

Berg. — Doodelijk gewond... Niets uit te krijgen... IJlkoortsen... Raaskalt.

Paradiso. — Wie gedaan ?

Berg. — Beweert geschoten door jongen Indiaanschen knaap Arroz geheeten.

Paradiso. — Arroz ?... Heb tusschen berichten dat een Indiaansche knaap Arroz genaamd, bij Madre Pico omkwam.

Berg. — Nauwkeurig. Maar speelt in het hoofd van Rubio, die daar was met Lopez. Niets anders uit hem te krijgen.

Paradiso. — En Lopez ?

Berg. — Is hier.

Paradiso. — Waarom niet in de hoofdstad bij den Keizer ?

Berg. — Hij vreest verraad.

Paradiso. — Heeft niets te vreezen. Kom uit de stad. Gesproken met den argloozen Salas. Eenieder veronderstelt dat kolonel Lopez in tweegevecht gedood werd door don Diego.

Berg. — Dan kan hij ongedeerd in Mexico terugkeeren.

Paradiso. — Ik spreek er borg voor.

Berg. — Wat moet hij zeggen ?

Paradiso. — Om het even ! Bijvoorbeeld door guerrilleros van Juarez aangehouden en nu ontsnapt.

Berg. — En don Diego ?

Paradiso. — Is hier.

Berg. — Gevaarlijke tegenstrever.

Paradiso. — Niet ernstig.

Berg. — Ja, maar goed lemmer en moedig.

Paradiso. — Zal ons een werktuig zijn.

Berg. — Nooit.

Paradiso. — Verzeker u. Is reeds smoorlijk verliefd op mij.

Berg. — Zou hem toch liever zien verdwijnen en Lopez ook.

Paradiso. — Is in mijn macht. Zal verdwijnen als ik het geraadzaam vind.

Berg. — Lopez dringt er fel op aan.

Hier kwam een glimlach op het bevallige maar koud en onverschillig gelaat der *Roos van Mexico*.

Paradiso. — Heeft de kolonel schrik van hem ? Dat hij gerust ter hoofdstad kome. Don Diego zal hem verontschuldigingen maken.

Berg. — Oh ! oh !

Paradiso. — Ik verzeker het u.

Berg. — Zoo ik uw toovermacht niet kende ik zou twijfelen. Nu geloof ik. Lopez zal dezen nacht te Mexico aankomen.

Paradiso. — Is het alles ?

Berg. — De keizer ?

Paradiso. — Verwekt groote geestdrift. Verstandig, goedhartig man ; edele ziel. De keizerin zelfde geestes-en hartengaven.

Berg. — Gij spreekt als een keizersgezinde.

Paradiso. — Zie toestand in zooals hij is. Doe niet als struisvogel. 's Keizers macht wast dagelijks ; wij gaan achteruit in openbare meening. Juarez verliest hier zijn laatste partijgangers.

Berg. — Somber vooruitzicht.

Paradiso. — Neen.

Berg. — Begrijp u niet.

Paradiso. — Ons net rond hem gespannen. Strik om zijn hals. Wordt dichter en dichter toegehaald.

Berg. — Maar de volksmeening ?

Paradiso. — Moet toppunt bereiken ten voordeele Maximiliaan. Dat is noodlottig. Daarna zal de verkoeling komen ; de ontevredenheid. Ze verwachten zich aan een aardsch paradijs ; niemand kan dit geven. Overigens gij kent ons volk.

Berg. — Ik zou onmiddellijk willen handelen.

Paradiso. — Onmogelijk en niet geraadzaam.

Berg. — De vliegende kolommen van Bazaine doen veel kwaad aan de guerrilleros.

Paradiso. — Ik weet het.

Berg. — Indien er geen einde aan gesteld wordt zal Juarez de grenzen van het Mexicaansch grondgebied moeten overtrekken. En dan vervalt zijn recht tot het presidentschap.

Paradiso. — Zal zoover niet komen. Bazaine zal mij het hof maken eer het twee dagen verder is.

Berg. — Op u berust onze laatste hoop. Dat de sluier van Dona Inez zich dicht toesluite over Mercedès.

Paradiso. — Heb geen vrees. Is dit alles ?

Berg. — Ja.

Paradiso. — Wanneer nieuw gesprek ?

Berg. — Morgen vroeg, drie minuten vóór zes ure ; indien er geen nevel over de vallei ligt. Anders drie minuten vóór de eerste volgende uur dat de verrekijker de seinen kan lezen.

Paradiso. — Zeer wel. Adios.

Berg. — Adios.

Het spel der armen op de torenspil hield op.

De senorita stak een nieuwe sigarette op, vees de zienbuis los en gaf haar een zwaai in een andere richting.

— Zie zoo ! sprak zij. Ik heb hier wel niets te vreezen, maar het is toch een goede voorzorg.

Nu daalde zij weder de wenteltrap af.

Een half dozijn negers kwamen hare bevelen vragen en haar melden dat het salon vol bloemtuilen stond.

Vluchtig ging zij er een blik op werpen en las de namen der kaartjes die er aangehecht waren.

— Don Diego ! las zij.

Onder den naam was geschreven : « *Zend aan de goddelijk schoone* Roos van Mexico *deze geringe voorbode en hoopt dat hij haar zijne hulde zal mogen aanbieden.* »

— Die is in mijn macht ! murmelde zij.

Een tiental namen volgden zonder dat een trek van haar gelaat eenig gevoel verried.

Maar plotseling riep ze vreugdig uit :

« Maarschalk Bazaine *biedt zijn hulde aan Dona Inez.* »

— Ook dien zal ik ringelooren.

Een neger naderde haar en bood een open brief aan die van Monterey was opgestuurd.

— Dit bracht de keizerlijke postbode, senora !

Zij nam het papier en wierp er een vluchtigen blik op.

Met een gebaar der hand zond zij den neger weg, hief een roode fluweelen gordijn op die in zware plooien nederhing en trad een sierlijk en rijk werkkabinet binnen.

Daar stond een boekenkast en een lessenaar gansch met goud en zilver belegd.

Zij stak een andere sigarette op, wandelde eens door het vertrek en keek de ramen uit alsof ze zich wou vergewissen dat ze wel waarlijk alleen was.

Dan liet zij zich vergenoegd in een leunstoel vallen met den brief in de handen.

Zij las :

Lieve zuster Inez,

Kasteel Paradiso

Aan het Chalcomeer.

Goed nieuws is hier niet. De wreede *Mercedès* gaat voort met het Noorden te teisteren. Ik *help* de keizersgezinden waar ik kan. Of *ik* naar de hoofdstad komen zal, weet ik nog niet. Ik *bezwijk* hier van de koude in de bergen. *Wie* zou hier lang willen blijven ? Ik *deed* haast een *aanslag op* mijn leven met naar de Tierra fria te komen. Hoe stelt het Z.M. de *keizer* ? Ik *mis* hier alle nieuws. Zullen de Juaristen thans nog kunnen *lukken* ? *Bazaine* doet hier veel goeds, ik *moet* het u niet zeg-

gen. Ik wou dat ik hier *weg* ware verre, verre op *uw* kasteel verre van dien oproermaker *Juarez*.

Uw toegenegen zuster.

Assomptio.

— Ziedaar, zei ze binnensmonds en al lachende, groote geheimen op een open kaart. Het zwarte kabinet heeft dien brief gelezen en hem met vreugde besteld. Het kan immers niet anders of het moet hier twee keizersgezinde zusters gelden. Laat ons nu eens zien van wie hij komt en wat hij ons bericht!

Zij nam een vierkant papier uit haar lessenaar dat juist de grootte had van den brief. Hier en daar waren er vierkante openingen in gesneden, zeer onregelmatig.

Zij legde die grillie op den brief zoodat het groot gedeelte der woorden bedekt was doch door de vierkante gaten las zij nu :

..... *Mercedès* . .....
... *help* ..... *of ik*
....
..... *bezwijk* .....
..... *Wie* ..... *deed*
.....*aanslag op* .....
....
keizer ..... *mis* .....
..... *lukken? Bazaine*
..... *moet* .....
..... *weg* .....
... *uw* .....
Juarez.

— Zoo! van Juarez zelf! murmelde zij. Het staat slecht in het Noorden. Ik moet helpen of hij bezwijkt!... Welnu ik zal helpen en hij zal niet bezwijken.

Langzaam herhaalde zij :

— Wie deed aanslag op keizer mislukken? Ja, wie? Dit geheim foltert me waarlijk. Is er onraad? Heeft iemand ons geheim onderschept? Ik zal het weten. Wat Bazaine aangaat dien zal ik zijn hardnekkige waakzaamheid wel doen insluimeren. Sisara leverde zijn hoofd aan den nagel van Jahel; Holofernes legde het zijne onder het zwaard van Judith; Samson liet door Dalila de kracht die in zijn haarlokken school afknippen, het zal mij niet moeilijk vallen den verwijfden Bazaine, belust op luimigheid en vermaak, te ringelooren. Op welke wijze? De blauwe hemel van mijn vaderland zal het mij ingeven.

Licht en slank daalde zij de porfieren trappen af in haren heerlijken hof. In een hangmat die tusschen twee prachtige palmstammen wiegelde strekte het bevallige meisje zich uit.

Haar gansch uiterlijk was als hertooverd.

De waas van ernst en nadenken die het rozig harer wangen overtogen had was nu verdwenen en alleen de lach der behaagzieke schoone speelde om haar lippen.

Wie kon vermoeden dat die senorita daareven met staatszaken bezig was? Dat zij het was die in hare fijne handjes de draden hield van het net der samenzwering dat de *Hyos del Pays* over Mexico hadden gespannen?

Wie kon zelfs veronderstellen dat er bloed aan kleefde?

Wie zou in die wufte schoone de gevaarlijkste vijandin van het keizerrijk herkend hebben?

Wellustig lag zij uitgestrekt in het lommer der waaiervormige palmbladeren.

Plotseling verscheen een zwart negerhoofd tusschen den weelderigen tropischen plantengroei.

— Senora!

— Wat is er, Jack? vroeg zij zonder het hoofd om te wenden.

— Er is een caballero die u verlangt te spreken.

— Don Diego? zei ze.

— Ja, senora.

Er volgde eene stilte. Een glimlach speelde op haar gelaat.

Zij tastte eens onder haar keurslijf of haar juweel-revolver wel op zijn plaats zat en sprak toen :

— 't Is wel, Jack.

— Mag ik den senor binnen laten? vroeg de neger verwonderd.

— Ja, en leid hem tot hier.

— Tot hier bij u, senora? vroeg Jack die aan zulk een bevel niet gewoon moest zijn.

— Ja, Jack. En spoed u dat don Diego niet lang wachte! Die komt nu van pas, dacht zij. Ik heb hem noodig opdat Lopez terug in de stad zou kunnen komen!

Eenige minuten verliepen... dan ging er een geritsel tusschen het loover op en vurig rood, stralend van geluk verscheen voor Dona Inez de hooge en breede gestalte van don Diego.

O, wat had hij zich opgesmukt en opgeknapt!

Zijde en fluweel kreukten om zijn ontzaggelijk lijf.

Kostelijke wapens staken in zijn rooden gordel.

Met zwierig gebaar nam hij den vilten hoed

af en een knie ten gronde zettend sprak hij op hoogdravenden toon :

— Allerschconste tusschen de schoonen!... Stralende zon die mijn hart in gloed zet!... Bloeiende bloem, Roos van Mexico, don Diego, de aanbidder van het bevallig geslacht, die zijn leven wijdt aan de schoonheid, don Diego biedt u zijne nederigste hulde en noemt u de koningin der wereld.

Dona Inez zwaaide bevallig met haren waaier waarachter zij tevens den lachlust bestopte die op haar gelaat te lezen stond.

— Uw hulde is mij zeer aangenaam, don Diego. Ik kende u reeds van naam!

— Gij zijt al te welwillend, edele senora!

— Ik weet dat gij een aanbidder zijt van het schoone geslacht.

— Uit ganscher ziel, mijn koningin!

— En ik weet ook dat de schoonen uw gevoelens jegens haar met wederkeerigheid beantwoorden.

Don Diego barstte bijna onder de vleitaal die van zulke schoone lippen kwam

In vervoering stond hij op:

— O senora! riep hij hartstochtelijk uit, voortaan wil ik " alleen aanbidden!... O, kon ik maar iets voor u doen!

Een vluchtige uitdrukking van voldoening kwam op het gelaat van Dona Inez.

— Dat kunt gij! antwoordde zij.

— Ik, senora?

— Ja, don Diego.

— Spreek en bij alle heiligen het zal volbracht worden! Spreek! moet ik in 't Chalcomeer springen of een tienduizend vermoorden!... Gij hebt slechts te bevelen!

En met een tragisch en theatraal gebaar zijn dolk trekkend :

— Wilt gij mijn leven, senora, gebied en ik sterf voor uwe voeten!

— O, don Diego! riep de Mexicaansche alsof ze bang was dat de man dit voor hare oogen ging ten uitvoer brengen; maar 't moest zijn dat ze toch innerlijk zeer gerust was over zijne inzichten, want een glimlach speelde om hare lippen.

— Ik zal het doen!... Beveel!... en ik sterf!

— Neen, don Diego, ik wil dat gij levet.

— Ik zal leven, senora, omdat gij het gebiedt! zei de Creool.

— Ik vraag iets anders van u.

— Is het in mijn macht, o schoone der schoonen?

— Het is in uwe macht!

— Dan zal het gebeuren, ik zweer het!

— Gij kent kolonel Lopez?

— O, senora, of ik hem ken! Ja, ik beloof het u, ik zal hem de ooren van zijn hoofd kappen...

— Neen, don Diego, neen!... wou Dona Inez onderbreken.

— Ik zal het doen! Ik zal u zijn ooren brengen tot teeken der waarheid.

— Ik wil het niet. Wilt ge luisteren?

— Ik lig aan uwe voeten.

— Het gerucht heeft geloopen dat gij kolonel Lopez gedood hadt in tweegevecht.

— Eilaas! neen, Dona!

— Weet gij waar de kolonel thans is?

— Misschien bij de duivelen der hel, bevallige Roos.

— Ik heb daar straks vernomen dat hij heden avond in de stad Mexico wederkeert.

— Dan zal hij er toch den dageraad niet zien opgaan!

— Ik vraag u juist het tegenovergestelde, don Diego.

— Wat zegt gij, jonkvrouw? vroeg de man verbaasd.

— Gij hebt den kolonel bloedig beleedigd..

— Ik zal hem... ik...

— Gij zijt een der kloekste voorstanders van den keizer...

— Daarom...

— En gij moogt een braven soldaat, als kolonel Lopez is, niet aan den keizer ontrooven, don Diego!

— Een trouw soldaat, senora?

— Twijfelt gij er aan?

— Ja, senora.

— Waarom? vroeg Dona Inez nieuwsgierig.

— Omdat ik geloof dat hij met de Juaristen aangespannen is.

Nieuwsgierig en ernstig ditmaal richtte de schoone zich op.

— Wat zegt ge, don Diego?

— Wat ik gehoord heb, senora.

— Gij zult toch wel mis wezen!

— Bewijzen heb ik niet; alleen weet ik dit dat die man mij niet aanstaat.

— Wat vertelt men nog van hem?

— Ik heb gehoord dat hij bij de geheime maatschappij *Hyos del Pays* is ingelijfd!

— Ha! zei Dona Inez wier belangstelling klom.

— En dat hij in de kroeg van *Madre Pico* soms is te zien.

— Onmogelijk toch!

— Dat hij er het hooge woord voert en be-

veelt aan de schelmen en de dieven die er vereenigen.

— Gij verwondert mij, don Diego. Ik sta verbaasd dat gij zooveel weet.

Die verbaasdheid was gemeend.

Don Diego, gevleid en gestreeld door de belangstelling die hij verwekte en om te toonen dat hij nog meer wist, vervolgde :

— Het schijnt zelfs dat hij bevelen ontvangt van Juarez.

— Maar is Juarez niet in het Noorden ?

— O, de gewezen voorzitter stuurt hem een bode en zij geven elkander afspraak in de *Puerto del Infierno!*

— Onmogelijk ! onmogelijk ! riep Dona Inez uit.

— Het schijnt zoo, mejonkvrouw.

— Maar van wie weet u al die bijzonderheden, mijn lieve Diego ?

— Van een...

Maar het woord bestierf op zijn lippen.

Achter Dona Inez, tusschen het loover, was het roodvale gelaat van een Indiaanschen knaap verschenen, die den wijsvinger op den mond hield en aldus de stilzwijgendheid oplegde.

Don Diego stond verbijsterd...

Hij had den jongen Indiaan Arroz herkend !

Wat kwam die daar doen ?

Hoe was hij bij de schoone Dona Inez ?...

Hij stamelde... brabbelde... keek strak in de richting van het hoofd.

Dona Inez, die zijn bedremmeling bemerkte, wendde snel het hoofd om...

Maar het hoofd was verdwenen...

Zij zag niets !...

— Wat hebt ge zoo plotseling, mijn waarde Diego ?

— Wel, jonkvrouw, ik... ik... ik weet het zelf niet...

— Zaagt gij iets ?

— Ne... neen !... Een bloedaandrang misschien... De warmte... de aandoening !...

Don Diego wist niet wat te antwoorden.

Dit alleen besefte hij dat hij niet verder mocht spreken, dat de jonge Indiaan van wien hij al de geheimen wist, hem vroeg zijn naam niet te noemen.

Dona Inez was ongeduldig.

— Van wie weet gij dat alles ? vroeg zij.

En de eerste de beste naam, die in verwantschap stond met dit alles en die hem te binnen viel, noemde hij :

— Rubio ! sprak hij.

— O ! die verr...

De jonkvrouw slikte het woord in. Een oogenblik had zij haar zelfbeheersching vergeten.

— O, zei ze lachend, 't zullen maar allemaal vertelsels zijn. Weet ge wat, don Diego ? Kolonel Lopez is tot nader onderzoek een goed soldaat, een trouw keizersgezinde. Doe mij het genoegen aan niemand die aantijgingen te herhalen, belooft ge mij dat ?

— Ik kan u niets weigeren, bevallige Dona.

Deze richtte zich op in haar hangmat, nam de hand van don Diego zachtjes vast en hem met haar vurige oogen aanblikkend sprak zij :

— En nu ga ik u nog meer vragen !

— Alles !... alles ! wil ik voor u doen !

— Ik vraag dat ge kolonel Lopez niet meer in tweegevecht zoudt beroepen !

— Niet ?... Niet, Dona Inez ?... Hm ! 't Is maar...

— Ja, de uitdaging heeft plaats gehad.

— Juist, senora.

— En dan kon dit zoo ineens niet gedaan wezen !

— Heel juist, senora, er moet bloed vloeien.

— Gewis !

— Dus ik hoop, senora, dat gij niet zult aandringen.

— Er is een ander middel om zonder gevecht de zaak uit te maken.

— Ik zie er geen, senora.

— Als een der twee partijen verontschuldigingen aanbiedt.

— Ja... maar dat is toch maar... gek !

— Ik zou nu liefst hebben dat het zoo ging, mijne lieve don Diego !

— Maar welke man zal verontschuldigingen willen doen, senora.

— Gij, mijn lieve !

Don Diego werd vurig rood.

— Ik !... ik ! stamelde hij.

— Ja.

— Nooit.

— Ik vraag het, mijn lieve Diego, ik eisch... en uwe belofte ?

— Maar, senora ! riep de ongelukkige, dan ben ik onteerd.

— Neen, lieve ! Eenieder kent uw moed ; ditmaal zal men uw edel hart waardeeren, want het is edel zijn onrecht te bekennen. Kom ! vervolgde de tooverfee langzaam door zijn haar strijkend. Zult gij het doen !... Zeg ja !... mijn lieve Diego !

— Ja ! kwam het gesmoord uit de keel van

den armen man die onder den blik der schoone bezweek.

— Ik dank u, mijn lieve Diego. Ik heb uw woord. Ik ben er u zeer dankbaar voor... Jack !

De neger kwam te voorschijn.

— Leid den senor eens tot aan de poort. Goeden dag, don Diego !

Deze verliet wankelend, als in een droom, het kasteel.

HOOFDSTUK VIII

GESCHIEDKUNDIGE BIJZONDERHEDEN

De keizer en de keizerin hadden feest en vreugde ontmoet in hun nieuwe hoofdstad en de Verwelkoming hunner onderdanen was zoo geestdriftig als hartelijk geweest.

De aartsbisschop, Mgr La Bastida had een *Te Deum* gezongen in de groote kerk en een bal had den eersten dag gesloten.

Maar in het keizerlijk paleis zelf vond Maximiliaan een warboel die een symbool was van den wanordelijken politieken toestand des lands waarover hij regeerde.

Niets was daar in orde.

De twee vorsten kwamen er aan gelijk een Vlaamsche burger die 's Zaterdags 's morgens onvoorziens terug zijn woning binnenvalt : emmers, raagbollen, bezems, dweilen, alle schrobgerief staat hem in den weg.

In het paleis was het even zoo gesteld.

Daar waren de oppoetsers tot aan de schouders met zeepwater en schuim bedekt ; schrijnwerkers, behangers, slotenmakers, timmerlieden en metselaars liepen er door elkander.

Want, volgens recht Mexicaansche wijze van doen, was men slechts met het noodigste begonnen als er niet langer kon uitgesteld worden.

De tijding van 's vorsten landing was gelijk een bliksemstraal ingeslagen bij al wie eenige arbeid van dien aard was opgedragen en had er fabelachtige verwarring aangericht.

In het paleis op de plaza, dat Maximiliaan zoude bewonen, zegt een ooggetuige, was bijna niets voor zijne komst in gereedheid gebracht.

Niets, ten minste, gelijk het een vorstelijke telg in Europa van zijn geslacht gewoon was en hier ook had mogen verwachten. Maar wie had thans den tijd om over zulke kleinigheden lang te vitten en overal waar zich het keizerlijke paar liet zien, werd het zoo hartelijk en luide toegejuicht dat Maximiliaan over den geest die er heerschte in de hoofdstad in die dagen, volstrekt niet in twijfel kon zijn.

Die omstandigheden deden hem dan ook een menigte kleinigheden, die hem niet aangenaam konden zijn, door de vingers zien.

Zelfs de geheele bouwtrant van het paleis was ongeschikt voor een keizerlijk verblijf, al was zij overeenkomstig het land en het klimaat ingericht, en de beambten die met het opzicht daarover waren belast, stonden gansch verslagen als zij de kamers in oogenschouw namen die de keizer en de keizerin moesten betrekken.

Enkele stukken getuigden van de grootste pracht, bijvoorbeeld een opsmuktafel door de vrouwen van Mexico aan keizerin Charlotte geschonken.

Doch verder getuigden de versleten tapijten (het is een ooggetuige die aldus spreekt), vloerkleeden en een groote menigte andere zaken dat de vorige beheerschers van Mexico dit gebouw vroeger wel hadden bewoond, maar geen tijd of gelegenheid hadden gevonden het zich hier behaaglijk te maken.

Maximiliaan, gewoon aan een betere omgeving, kon zich natuurlijk hier niet te huis gevoelen.

Welk verschil met zijn kasteel van Miramar !

Dit waren nochtans niets dan kleinigheden die mettertijd en met geld te verbeteren waren.

Daartoe was het noodig een groot getal handswerklieden aan den arbeid te zetten en gedeeltelijk om dezen niet in den weg te loopen en ten andere om te voldoen aan een ridderlijk gevoel dat hem altijd bijbleef, besloot de keizer den ouden koningszetel van Montezuma (*), die ongeveer een goed half uur gaans van Mexico was gelegen, het slot Chapullepec tot zijne voorloopige verblijfplaats te kiezen.

(*) De Mexicaansche koning Montezuma werd in 1520 door Cortez onttroond en liet zich van honger sterven naar sommigen beweren, alhoewel het waarschijnlijker is dat hij door de Spanjaards vermoord werd. Zijn mantel, gansch uit zeldzame pluimen vervaardigd, berust tegenwoordig in het museum der Hallepoort te Brussel.

Een schoonere ligging had geen slot op de geheele wereld.

Chapultepec is het middenpunt der Vallei van Mexico.

Het is gebouwd op een kleinen heuvel die zich midden in het dal verheft hetwelk van Vulcanischen oorsprong is.

Aan den voet des heuvels staan groote, krachtige cederboomen met hun reusachtige stammen en kruinen die het eene menschengeslacht na het andere overschaduwden en die waarschijnlijk behooren tot het overschot van een dier bosschen welke de oude Mexicanen of liever de Azteken aan hun goden hadden gewijd.

Boven op dien heuvel liet een der vorige Spaansche onderkoningen een groot slot bouwen met hooge muren en wallen, hetwelk een uitzicht bood zoo rijk als er bijna nergens een gevonden wordt.

Ten Oosten van dit slot liggen die prachtige vulkanen — waarvan wij reeds spraken — immer met sneeuw bedekt, de *Popocatepetl* en *Iztaccihualt* of *Witte Vrouw*, de eerste spits in den vorm eener pyramide en de andere met langzaam oploopenden top in de gedaante eener rustende vrouw met een lang wit kleed bedekt.

De Indianen zeggen dat de *Popocatepetl* zijn vrouw overgebracht en het lijk op den anderen berg heeft gelegd.

Links daarvan strekt zich de hoogte uit die de dalen van Mexico en Puebla van elkander scheidt.

De middengrond wordt gevormd door meren waartusschen het Chalcomeer aan wiens boord het kasteel der *Roos van Mexico* stond.

Op den voorgrond bevindt zich de wijduitgestrekte hoofdstad met haar rechte straten, omgeven door talrijke dorpen, stadjes en haciënden.

Verder aan de linkerzijde de bedevaartsplaats Guadelupe en aan de rechterzijde Tacubaija — een barbaarsche naam voor onze ooren maar een vriendelijk plaatsje. Daarheen verlegde Maximiliaan, slechts weinige dagen na zijne aankomst, zijn verblijfplaats.

Weelde was er echter niet.

Den eersten nacht was hij gedwongen op een eenvoudige matras, tegen den grond, in de verandah van het gebouw, door te brengen.

De bewonderenswaardige ligging en de geschiedkundige herinneringen aan die plaats verbonden stelden hem schadeloos voor alles.

Zelfs de fiere keizerin Charlotta schikte zich, al was het misschien niet heel blijmoedig, naar de omstandigheden van het oogenblik.

Rust genoot hij er niet.

De verschillende partijen begrepen zeer goed dat zij gebruik moesten maken van den eersten tijd.

De keizer immers had nog geen besluit genomen in welke richting hij regeeren zou.

Zijn gunst was te winnen.

Daarenboven was Maximiliaan verheugd de wenschen zijner onderdanen te hooren en hun grieven te kennen.

De tweedracht heerschte overal.

Scherp stonden de partijen tegenover elkander.

Het is noodig dat de lezer eenige geschiedkundige bijzonderheden nopens Mexico kenne om zich een goed gedacht te vormen in welken toestand Maximiliaan zich bevond en over welk volk hij ging regeeren.

Mexico was vroegtijdig bewoond.

Vroeger dan de Europeanen, veronderstelt men, hadden de inwoners, even als de Chineezen, een zeer hoogpunt van beschaving bereikt.

Vooral waren de oude Mexicanen bedrevene bouwkunstenaars. Ook de overoude drijvende tuinen van het Chalcomeer zijn nog zoo beroemd als de hangende tuinen van Babylonië.

Deze weelderige vrucht- en bloemwaranden berustten op reusachtige door rietwortels en boomtakken saamgebonden aardvlotten.

In het huidig mexicaansche volk ligt nog een grond van wreedheid.

Is hij afkomstig van vroeger?

Misschien wel, want in weerwil hunner beschaving kenmerkten zich de heidensche eeredienst der Azteken door een verregaande barbaarschheid, het offeren van menschen aan hun goden namelijk, en wel op de breedst mogelijke schaal.

Het kristendom door Cortez en zijn opvolgers ingevoerd, maakte hieraan een einde.

In 1810, toen Spanje door de legers van Napoleon zijn macht gefnuikt zag, wierp Mexico het juk af waaronder het sinds drie eeuwen zuchtte.

Nadat Ferdinand VII op den troon hersteld was, deed hij wel herhaalde pogingen om zijne verlorene bezittingen in Amerika te

heroveren, maar dit plan moest hij ten laatste opgeven.

In 1821 werd het gemeenebest Mexico door het voormalige moederland voor onafhankelijk verklaard.

Het besloot toen reeds den republikeinschen vorm door den keizerlijken te vervangen.

Spanje weigerde de kroon voor een zijner infanten aan te nemen.

In Februari 1822 werd de legeroverste Iturbide onder den naam van Augustinus den Eerste uitgeroepen tot keizer van Mexico.

Na een jaar moest hij echter afstand doen van de kroon en in 1824 werd hij gefusilleerd.

In de veertig volgende jaren van 1824 tot 1864 — als Maximiliaan de kroon aannam — werd Mexico, gelijk wij reeds zegden, door 260 opstanden geschokt. Dan weer waren de liberalen aan het bewind dan weer de katholieken.

Ziehier nu hoe het komt dat wij Bazaine met 30,000 Franschen in Mexico ontmoeten.

In 1757 onstond er alweder een ernstige worsteling tusschen de behoudende partij met generaal Miramon aan het hoofd, die toen voorzitter was der Republiek en den Indiaan Juarez.

Toen besloten Frankrijk, Spanje en Engeland, op de dringende aanzoeken hunner in Mexico gevestigde onderdanen, tot het uitzenden eener vereenigde expeditie.

Deze had een dubbel doel : de veiligheid te waarborgen der Europeanen die in Mexico waren en de voldoening der verschuldigde gelden te eischen, welke een bedrag van nagenoeg 41 millioen piasters of ruim twee honderd millioen beliepen.

Maar Napoleon III had andere inzichten over Mexico. Hij wilde een einde stellen, zegt men, aan den oproerigen toestand waarin Mexico voortdurend verkeerde.

Volgens anderen zou de Fransche keizer door den graaf de Morny en door zekeren bankier Jenker — die op woeker millioenen aan Mexico hadden geleend — verschalkt zijn.

In elk geval de Fransche krijgsbanier was nu in Mexico ontplooid en hare eer moest opgehouden worden. De vlootvoogd Juran de la Gravière, generaal Forey en eindelijk Bazaine werden er opvolgentlijk naartoe gezonden.

Eene maand geleden waren de Franschen de hoofdstad binnengerukt en hadden zij Benito Juarez verplicht naar het Noorden te vluchten als de junta der Mexicaansche notabelen bijeenkwam en met 231 stemmen tegen 19 de invoering eener erfelijke monarchie besloot.

Een katholiek soeverein zou men de kroon met den titel van keizer aanbieden.

Tegelijkertijd was bepaald dat de keizerlijke kroon in de eerste plaats aan den aartshertog Ferdinand-Maximiliaan van Oostenrijk, oudsten broeder van keizer Frans-Jozef, zou worden aangeboden.

Ziedaar in welke omstandigheden Maximiliaan en zijne gemalin prinses Charlotta te Mexico waren aangekomen.

Hetgeene den toestand het meest verwikkelde was dat Juarez en zijn partij een milliard aan kerken en kloosters ontroofd hadden in eigendommen, daarin het voorbeeld volgend der Fransche Revolutie.

Teruggeven was onmogelijk; het hadde een omwenteling doen losbarsten daar te veel persoonlijke belangen er door gekrenkt werden.

De behoudsgezinde partij van Miramon eischte nochtans de teruggaaf.

Wat gedaan?

Een overeenkomst, die beide partijen zou voldoen, moest gesloten worden.

Overmoedig was Maximiliaan dagelijks met zijn raad werkzaam.

Weldadige wetten, eerlijke instellingen werden ontworpen.

Eerst moesten zij op papier gebracht worden; in vreedzamer dagen, die, iedereen hoopte het, spoedig zouden aanbreken, konden zij ten uitvoer gelegd worden.

Het ministerie dat de keizer benoemde getuigde dat hij een rechtvaardig evenwicht tusschen de liberalen en behoudsgezinden wilde houden.

Maximiliaan schreef daarenboven persoonlijk een brief aan Benito Juarez.

Deze echter, verwoed op heerschappij en vol haat en wrevel, antwoordde in koele zelfs dreigende bewoordingen.

Maximiliaan had zich zelven een weg afgebakend.

Hij was overtuigd dat het hem gelukken zou de harten zijner onderdanen te veroveren.

Het was hem inderdaad ernst.

Hij wilde aan het land regelmatige en onpartijdige wetten geven; het volk beschaven; den landbouw aanmoedigen en kunsten en wetenschappen ondersteunen.

Edele voornemens, een edelen vorst waardig!

Maar hoe weinig waren zij geschikt voor het

Mexicaansche volk dat eer noch deugd waardeert noch bezit!

De ontbinding zat er in.

De geheele week was de keizer werkzaam met zijn Staatsraad.

Hij zelf hield het opzicht over de bureelen.

Hij ontwierp en besprak nieuwe verordeningen.

Den Zondag gaf hij te Chapullepec verhoor aan ieder die hem een dringend verzoek te doen had.

Op zulke Zondagen zag de keizer ook gaarne gasten bij zich aan tafel, waarmede hij zich op eene vriendelijke en ongedwongene wijze kon onderhouden.

Hij hoorde met genoegen rondborstige taal, ze mocht dan ook tegen zijn inzichten en denkwijzen indruischen.

HOOFDSTUK IX

STEMMEN EN VISIOENEN IN DEN MEXICAANSCHEN NACHT

Den laatsten Zondag van Juli was Don José Fernando Ramirez te Chapullepec aan de keizerlijke tafel uitgenoodigd met Miramon.

Ramirez werd door Maximiliaan tot minister van Buitenlandsche Zaken benoemd.

Vroeger was hij een getrouw aanhanger van den gewezen voorzitter Juarez.

Hij was een voorstander der vooruitstrevende politiek en dus een tegenstrever van Miramon.

Aan Miramon moest het gezelschap van Ramirez niet erg bevallen.

Zoodra de tafel was afgeloopen wendde hij andere bezigheden voor, nam afscheid en reed in zijn rijtuig, met vier witte muilezels bespannen, naar de stad terug.

Maximiliaan lachte toen hij zag hoe Ramirez diep ademhaalde, alsof hem een pak van het hart werd genomen, zoodra de generaal het paleis verliet.

— Gij zijt niet boos, Ramirez, zeide de keizer schalksch, omdat Miramon ons verlaten heeft.

— Ik moet ook toegeven, Uwe Majesteit, dat ik dien heer liever zie gaan dan komen, antwoordde de minister op drogen toon.

— Zoo!

— Veel goeds brengt hij ons nooit.

— Gij zijt niet zacht voor hem, wierp de keizer aanmoedigend op.

— Ik weet, Majesteit, dat hij mij ook veel liever met een strik om den hals aan een boom zag hangen, dan in de betrekking die ik thans door de goedheid en het vertrouwen van Uwe Majesteit bekleed.

— Gij overdrijft!

— Ik houd het voor best hem uit den weg te gaan; want vrienden worden we toch niet zoolang we leven.

— Gij doet Miramon onrecht, Ramirez.

— Dat geloof ik niet, Majesteit, en bovendien hebben we een goeden barometer in ons eigen gemoed.

— Voor wat?

— Voor onze gevoelens.

— Hoe meent ge?

— Haat en liefde zijn immers wederkeerig, antwoordde de minister.

— Gelooft gij dat inderdaad? vroeg de keizer.

— Heeft Uwe Majesteit dat nog nooit gevoeld? Wanneer wij eenige toegenegenheid voor iemand gevoelen zoo ligt dat in zekere achting of bewondering, die wij voor die personen gevoelen.

— Altijd niet, Ramirez.

— Wie kan het zeggen? In ieder geval toch een soortgelijk gevoel, Majesteit, al is het zwakker of in een andere richting werkzaam.

De keizer was met den minister op het terras gegaan dat een heerlijk uitzicht geeft op de twee vuurbergen.

Op een wenk des keizers bracht een dienaar sigaren en licht.

Maximiliaan draaide het hoofd om naar de zaal.

— Mijn nieuwe hofmaarschalk is bij de dames gebleven, zeide hij lachende. Hij heeft de gave van zeer onderhoudend te vertellen en de keizerin hoort hem gaarne als hij iets vertelt van zijn wilde tochten. Mexico was tot nu toe inderdaad een schouwtooneel van avonturen, en ik hoop dat wij in staat mogen zijn het vrede en rust te geven en te bewaren. Doch waarover spraken wij straks, Ramirez? Gij gelooft dus aan iets wat ik den « eersten indruk » zou noemen?

— Dat doe ik, Uwe Majesteit.

— Ik zou u bijna gelijk geven.

— Waarom met weerhoudingen, Majesteit?

— Is het niet wat gevaarlijk al te vast daarop te bouwen?

— Ik geef toe dat wij dikwijls door een schitterende verschijning bedrogen kunnen worden, zeide Ramirez, maar...

— Hoe denkt gij over Miramon? viel de keizer hem in de rede.

— Waarom noemt Uwe Majesteit juist Miramon? vroeg Ramirez.

— Omdat gij van een schitterende verschijning spreekt. En Miramon heeft ontegensprekelijk iets ongemeen edels en openhartig in zijne gelaatstrekken. Dunkt u ook niet.

Ramirez draalde eenige oogenblikken.

Langzaam keerde hij het hoofd wat ter zijde als of hij wilde zien wie er in zijn nabijheid was.

De dienaar was vertrokken...

De keizerin en de dames bevonden zich in het salon.

— Ja, sprak hij. Uwe Majesteit heeft gelijk. Men zal zelden een gelaat vinden dat zoo open den stempel der ziel schijnt te dragen als juist bij dezen in vele opzichten buitengewoon begaafden en voortreffelijken man...

— Maar? zeide de keizer, gij wildet er immers een maar achter voegen?

— Ik weet het niet, Uwe Majesteit! zeide Ramirez ontwijkend.

— Gij vertrouwt hem toch niet, wel?

— Hij is een getrouw en ijverig aanhanger der behoudsgezinde partij en degenen die het dekreet van 1859 (*) willen doen intrekken rekenen op hem.

— Maar zooals mij gezegd is, hernam Maximiliaan met afgewend gelaat, zoo verwisselen de meeningen en partijen hier in Mexico dikwijls en zeer snel van kleur. Een getrouw vasthouder aan beginselen moet hier zeer zelden voorkomen.

Ramirez beet zich op de lippen.

Hij zag een oogenblik stil voor zich neder.

Werd hij niet bedoeld door den keizer?

Inderdaad, hij de vurige aanhanger der Republiek, de warme aanklever van Benito Juarez was nu dezes tegenstrever geworden en minister van Maximiliaan.

De keizer had soms oogenblikken dat hij scherp en bijtend was in zijn opmerkingen.

Gevoelde hij dat hij misschien te ver was gegaan en een persoon, met wiens hulp hij hoopte zijn zware taak te volbrengen, niet gekrenkt moest worden?

Genoeg, hij haastte zich dus er bij te voegen met een minzamen lach:

— Ik kan hun dat echter niet ten kwade duiden, want ik ben zelf verscheidene malen van gevoelen veranderd, wanneer ik zag dat ik dwaalde, zonder mij daarover te schamen en ik ben er zelfs trotsch op te kunnen zeggen dat ik het uit overtuiging heb gedaan.

— Uwe Majesteit kent ons land nog niet genoeg, hernam Ramirez, die de verzachting voelde, om te weten dat de eergierigheid hier reeds menig edel hart heeft bedorven.

— Wij spraken over Miramon, zei de keizer, met een fijne wending tot zijn doel willende komen.

— Juist, Majesteit.

— Is Miramon eergierig!

Ramirez lachte beteekenisvol.

— Miramon, Majesteit, sprak hij, is de eergierigste persoon van Mexico.

— Ah!

— Op één persoon uitgezonderd.

— En die is?

— Zijne gemalin.

De keizer glimlachte.

— Gij houdt aldus de senora voor nog eergieriger?

— Ongetwijfeld, antwoordde de minister, en als Uwe Majesteit mijn raad wil volgen, moet Miramon voor een korten tijd als het niet anders zijn kan, uit Mexico verwijderd worden, wij hebben thans een taak uit te voeren, waarbij wij alle hinderpalen, vooral de gevaarlijke, uit den weg moeten ruimen.

— En houdt gij Miramon inderdaad voor gevaarlijk?

— Ja, zeide de minister na een korte pauze.

— Waarom?

— Omdat zijne politiek veel menschen zal ontstemmen. Wat door Juarez afgebroken werd mag niet meer herbouwd worden.

— En wat zal ik met hem beginnen? vroeg Maximiliaan.

— Dat is heel gemakkelijk, Majesteit.

— Ik luister, Ramirez.

— Draag Miramon een gezantschap op in Europa.

— Het middel is doeltreffend, beaamde de keizer.

— Miramon zal overal waar hij komt Mexico op een waardige wijze vertegenwoordigen en ons nuttig zijn, terwijl hier...

— Wat bedoelt gij?

(*) Dekreet door Juarez uitgevaardigd waarbij de goederen der Kerk verbeurd werden verklaard.

— Hij ons misschien tot last is.

Maximiliaan scheen in gedachten verslonden.

Miramon verwijderen? zijn hart kwam er tegen op :

En wie gaf dien raad?

Een hardnekkig politiek tegenstrever, een gewezen aanhanger van Juarez!

— Ik geloof dat gij de zaak donker inziet, Ramirez, hernam Maximiliaan vriendelijk. Bedenk u wat wij vroeger bespraken over den « eersten indruk ». Ik kan mij niet herinneren in Mexico een gelaat te hebben gezien, dat mij bij den eersten aanblik meer vertrouwen inboezemde dan juist dat van Miramon. Hij is in ieder geval een buitengewoon begaafd man. En zal hij niet als een geboren Mexicaan een opgevat vooroordeel laten varen om zich met een oprecht hart te wijden aan de goede zaak, als hij ziet dat alles ten beste van het rijk geschied?

Ramirez zweeg en zag eenige oogenblikken nadenkend voor zich.

— Het is mogelijk, Uwe Majesteit, zeide hij, maar het blijft een gevaarlijke proef. Neem Marquez den generaal, die een even getrouw aanhanger is der behoudende partij als Miramon, of misschien meer van haar afhankelijk, voor dien zou ik nooit vreezen.

— Marquez is toch een dapper soldaat, Ramirez.

— Misschien, Majesteit.

— Twijfelt gij eraan?

— Ja, Uwe Majesteit.

— Waarom?

— Omdat Marquez wreed is; werkelijk dappere menschen zijn dit nooit.

— Daarin deel ik uw zienswijze, Ramirez.

— Om Marquez te winnen en te behouden zijn er middelen, Majesteit.

— Dewelke?

— Titels, rang, geld.

— Titels, rang! Voor die eergierig zijn is dit alles?

De minister begreep waar de keizer met zijn opmerking naar toe wilde.

— Miramon, Majesteit, antwoordde hij, heeft reeds eenmaal de hoogste waardigheid des rijks bekleed; zijne vrouw was eens de eerste des lands, en beiden vergeten dat nooit in hun leven.

Maximiliaan sloeg zijn oogen nadenkend op het gebergte, dat met sneeuw bedekt en door de zon beschenen in schitterenden glans voor hem lag.

Dit gezicht onttrok hem spoedig aan de onrustige gedachten, die hem tot hiertoe hadden bezig gehouden.

— O, zie eens, Ramirez, riep hij bewogen, terwijl zijn arm zich onwillekeurig ophief naar de bergen, zie eens hoe schoon en heerlijk! De zon nadert den gezichteinder, de toppen der bergen beginnen te gloeien! O, hoe prachtig, hoe rijk, hoe schoon is dat land, waarin alleen door de menschen een wanklank wordt voortgebracht!

Een oogenblik bleef hij in stille verrukking!

Daarop voelde hij zich gedrongen zijn geliefde gemalin naast zich te zien om van den grootschen aanblik te genieten.

— Charlotte, riep hij, o verzuim dezen zonsondergang niet.

En op haar toetredend :

— Hoe kunt gij, melieve, in de donkere zaal blijven terwijl zich hier het prachtigste schouwspel vertoont dat de wereld ons kan aanbieden.

Aan zijn arm trok de keizerin naar buiten.

De overigen van het gezelschap volgden.

In stille bewondering staarden allen voor zich heen, naar de verafgelegene, doch door de avondschemering en heldere lucht, schijnbaar nabij zijnde bergen, wier scherpe omtrekken zich door de speling van het licht in de kleuren, dubbel duidelijk aan het oog vertoonden.

Eerst, toen de zon den horizont nog niet had bereikt, en slechts wegdook achter den dampkring der aarde, trok een zachte, nauw merkbare rooskleurige tint over de beide witte toppen der vulkanen.

De spits oploopende Popocatepetl stond rechts en links daarnaast de wijduitgestrekte « Witte Vrouw ».

Bedriegelijk was thans inderdaad de gelijkenis : de vuurberg Iztaccihualt scheen waarlijk eene reusachtige vrouwelijke gestalte, op den rug uitgestrekt en met een groot wit laken overdekt.

Doch immer gloeiender werden de kleuren, gedurig scherper teekenden de bergen zich af tegen den oostelijken hemel, en sprakeloos, nauw ademhalend, stond daar de jonge Keizer, geheel overgegeven aan het genot dat dit wonderbare schouwspel aanbood.

Vóór hem lag de hoofdstad des rijks met hare koepeldaken en hooge torens.

Daarachter strekten zich de zwarte meren uit, schitterende spiegels vlammende in het purper der ondergaande zon.

Maar het was als gekluisterd door de gloeiende bergtoppen der beide vulkanen, stralend als toortsen, terwijl uit de bergspleten, die niet meer door de zon werden beschenen, witte neveldampen opstegen ook met een rooskleurige tint en die in hunne kronkelingen allerlei fantastische vormen aannamen.

En weder veranderde de speling der kleuren.

De zon dook gedurig lager...

De donkere golvende sluier der schemering steeg gedurig...

Eindelijk bereikte hij de bergtoppen.

Nu strekte eene loodkleurige, grauwe tint over het landschap.

Eindelijk verdween deze ook.

De bergen schenen in den snel aanbrekenden nacht te verdwijnen, totdat de duisternis volkomen heerschte. Dan traden de bergtoppen met een bijna verblindend witten glans te voorschijn.

Er lag iets spookachtigs in dit gezicht.

Maximiliaan stond nog altijd in stilzwijgende bewondering verzonken en scheen het oog van dit tooneel niet te kunnen aftrekken.

Het was echter laat geworden, en de wind, die van de besneeuwde bergtoppen afkwam, werd koel.

Maximiliaan wou de tooverkracht der innige stemming waarin hij zich bevond niet breken.

Hij voelde zich daarom niet geneigd een gesprek aan te knoopen.

Het was niet meer de keizer die zich daar bevond, het was de dichter.

Met een vriendelijke beweging der hand nam hij afscheid van zijne gasten en keerde dan alleen in het slot terug.

Maar ook daar gevoelde hij zich niet vrij.

Alles was te eng, te vernepen tusschen de muren.

Zijn ziel had de gansche ruimte van het hemelgewelf noodig.

Hij nam zijn hoed en zonder eenige begeleiding steeg hij den slotberg af om daar in de schaduw der reusachtige cederboomen, die aan den voet stonden, zijne dichterlijke gedachten den vrijen teugel te laten vieren.

Daar zijn nog boomen met stammen van twaalf, ja, tot vijftien voet doorsnede.

De kruinen zijn zwaar ofschoon niet wijd uitgespreid. Hoe stil was het daar onder die boomen, uitgestorven bijna.

Vroeger had in dit woud leven en vreugde geheerscht. Drie eeuwen hadden de Spaansche onderkoningen daarin gewandeld.

Allen waren verdwenen gelijk de roosgetinte nevelwalmen die om de bergen hingen en nu in den valen nacht verzwonden waren.

Reeds in den tijd van Montezuma speelde het koeltje door het loover en ruischten zij in den avondwind.

Daarenboven had de arme vorst, wiens schoon land door den wreeden Cortez te vuur en te zwaard werd verwoest, zijne badplaats.

Na hem bouwden de spaansche onderkoningen een sterk slot op dezen heuvel en na hen woonde hier Iturbide, de eerste keizer des rijks.

Montezuma!

Iturbide!

Maximiliaan!

Wat was hun einde?

Maximiliaan dacht aan Iturbide.

Hoe menigmaal had hij misschien onder deze boomen gewandeld, droomende van geluk, totdat hij eindelijk onttroond en veroordeeld, viel als een offer van zijn eigen volk.

En toch was hij het, die het Mexicaansche volk van het Spaansche juk had bevrijd.

Na hem hadden hier al de voorzitters der verschillende republieken gewoond.

Niet een hunner was in staat geweest vrede aan het land, rust en eendracht te schenken aan het volk!

Zoude het hem gelukken, hem den vreemdeling, die een verafgelegen land had verlaten en zijn geluk ten offer bracht toen hij aan deze kust kwam?

Het verleden toonde niets dan bloed en tweedracht.

Klagend ruischte de wind door het loover!

Maximiliaan was tegen een reusachtige cederstam aangeleund.

Hij had de handen voor de oogen geslagen en sombere beelden rezen voor zijn verbeelding op.

In den geest zag hij de bloedige gedaanten der verloopen tijden voorbijgaan.

Spoken en schimmen waren het, maar op allen kleefde er bloed. Zou eens zijn naam die tragische rij volgen?

Hij zag in den geest den Indiaanschen koning; den bleeken Iturbide; Guerrero, den dapperen strijder voor 's lands vrijheid en onafhankelijkheid...

Als schaduwbeelden — stil, sprakeloos, in nevelachtigen vorm — kwamen zij voor zijn verbeelding.

Plotseling hoorde hij stemmen.

Waren zij dan inderdaad levend geworden?

Verrast hief hij met kloppend hart het hoofd omhoog.

Duidelijk hoorde hij een gesprek.

Wie waren dat?

De wegen van Mexico waren alles behalve veilig.

Had zich het roofgespuis nu zelfs in de nabijheid van het slot gewaagd?

En geen enkel wapen had hij bij zich!

Zijn oog spande zich turend in.

Van den sterrenhemel daalde een zilveren glans op de aarde neder en zijpelde tusschen het loover.

Nu zag hij twee gestalten tusschen de struiken nedergehurkt.

Zij onderhielden zich op een halfluiden toon.

Maximiliaan verroerde zich niet.

Zijn blik, thans gewoon aan de duisternis, onderscheidde nu een man die een vermengd ras aanduidde, het zwart krulhaar behoorde den neger maar de gelaatskleur en de gelaatsvorm zweemden naar het blanke ras. Het was een *Mulat*. De andere ook was een halve kleurling : iets van den Indiaan en iets van den blanke was een *Mesties*. Deze droeg een breedrandigen vilten hoed en had een stok in de handen.

— Luister, zei de Mulat, wat er mee te verdienen is?

— Welnu ik luister.

— Duizend pesos. (*)

— 't Is een schoon sommetje.

— En gemakkelijk verdiend.

— Zoo gemakkelijk niet, antwoordde de Mesties.

— Eén man is toch maar één man!

— Dat is waar!

— Of hij dan keizer of lepero is.

— Gewis.

— Hun vleesch is even week en een dolk gaat er even gemakkelijk in.

— Maar wie zal betalen?

— Wie ... Wel natuurlijk de Republiek.

— Hm!... 't Valt te zien. Van wie weet gij dat?

— Ik heb het bij *Madre Pico* gehoord.

— Daar wordt veel verteld. Wij zouden den slag wagen en nog niets krijgen.

— Hebt geen vrees, *compadre*. De duizend pesos zullen ons afgeteld worden zonder de beetjes. Ik zal u meer zeggen!

(*) Ongeveer 5000 fr.

— Ga voort, maar spreek wat stiller.

— 't Is hier veilig, beste, zei de Mulat.

— Ja, maar we zitten in de schaduw haast van het kasteel.

— Dat is gewonnen. Hier heeft men het minst achterdocht.

— Wel mogelijk. Ga voort.

De Mulat neeg wat met het hoofd naar den Mesties.

— Kent gij de *Hyos del Pays*?

— Een geheime maatschappij?

— Juist.

— Ik heb er van hooren spreken.

— Weet gij wie aan het hoofd staat?

— Neen.

— Een vrouw.

— Wat maakt dat?

— Luister. Gij zult het weten. Die vrouw heet Mercedès.

— De *Geesel van het Noorden* zooals de mannen van Miramon en Bazaine zeggen.

— Dezelfde.

— Ik heb van haar dikwijls gehoord, maar ik twijfel nog of zij bestaat.

— Waarom?

— Wel, zei de Mesties, omdat ik geen geloof kan hechten aan al hetgene dat over haar verteld wordt.

— Niet?

— Neen.

— Het is nochtans de zuivere waarheid.

— Hebt gij Mercedès gezien?

— Ja en neen.

— Zeg liever ineens vlakweg neen.

— Ik heb haar gezien integendeel, maar niet haar gezicht. Zij droeg eene mom.

— Waar hebt gij haar gezien?

— Te Monterey, waar ik eenen Franschen officier heb zien dooden.

— Wat is er nu van die Mercedès?

— Wel, naar het schijnt moest zij de landing des Keizers of ten minste zijn aankomst in de hoofdstad beletten...

— Dan heeft ze deerlijk haar doel gemist.

— Ook trachten de *Hyos del Pays* het nu te bereiken.

— Op welke wijze?

— Met den Keizer te doen verdwijnen.

Maximiliaan rilde even.

— Op welke wijze?

— Welk een vraag! zei de Mulat. Er is maar eene manier om iemand te doen verdwijnen : de dood.

— Ik ken den man die mij dit alles gezegd heeft. Ik mag op hem betrouwen.

— Wie zegt het u?

— Kijk, vervolgde de Mulat, de hand in den broekzak stekend, hier zijn reeds vier pesos die ik op voorhand gekregen heb om een dolk te koopen.

— Gij schijnt u daarmede niet gehaast te hebben.

— Het was niet noodig, *hombre!* (*)

— Hadt gij er een?

— Zie liever.

Nu haalde de kleurling een scherp mes uit den binnenzak van zijn buis.

— En wat gaat ge nu doen?

— De duizend pesos winnen.

— Ha!

— En ze met u deelen indien ge me helpen wilt.

— Wat moet ik doen?

— Op wacht liggen, het kasteel beloeren en mij verwittigen als de Keizer uitgaat.

— Gaat hij alleen uit?

— Bijna alle avonden, zegt men.

— Is dat alles?

— Ja.

— Zult gij hem treffen?

— Ik zal hem met dit mes naar de andere wereld zenden. Ziehier twee pesos, *hombre*. De helft van hetgene ik ontving.

(*) Man.

— *Gracias!*

— Het gaat tijd worden. Kom, laat ons gaan en dengene gaan opzoeken dien we moeten hebben.

Maximiliaan verhief zich in zijn volle lengte, kruiste de armen op de borst, deed eenige stappen vooruit en sprak:

— Het is niet noodig. Hier is hij dien gij zoekt!

De Mesties slaakte een kreet en vlood tusschen het geboomte.

De Mulat liet zijn mes vallen van schrik en vluchtte zijn makker achterna.

De plotselinge verschijning van den Keizer, die als door een tooverkracht voor hen was verschenen, had den schrik om het hart der schurken geslagen.

De keizer had een gouden fluitje aan zijn ketting hangen. Het ware hem voldoende geweest er op te blazen om gansch het slot overhoop te zetten; om de aandacht der schildwachten te vestigen en de moordenaars te doen vangen. Doch Maximiliaan misprees die lage handlangers der revolutie en vreesde ze niet.

— Bandieten land! murmelde de keizer terwijl hij rustig den weg naar het slot weder insloeg.

HOOFDSTUK X

DE ROTSKLOOF

Gansch het Noorden stond nu te vuur en te zwaard.

Dagelijks hadden er botsingen plaats tusschen de guerrilleros van Juarez en de vliegende kolommen van Bazaine.

Meer en meer verloor de gewezen voorzitter der Republiek veld.

Het waren meest schermutselingen zonder beslissenden uitslag.

Sinds twee dagen nochtans hadden de Federalisten — zoo noemden zich de verdedigers van Juarez — hunne krachten verzameld in het gebergte.

Juarez zelf voerde het bevel.

Zijn leger was meest saamgesteld uit baanstroopers en roovers; het trekt op zonder geld en zonder levensmiddelen, leeft van diefstal en behandelt zijne medeburgers als overwonnelingen. Niets ziet er treuriger uit dan die soldaten, bedekt met vuile lompen, zonder schoeisel, slecht gewapend en wier gang alles behalve krijgshaftig was.

Maar de Indiaan Juarez wist hun het heilig vuur mede te deelen dat het janhagel dikwijls in helden herschept. De legerplaats bij den Cerra Garda geleek op eene stad die in hare opkomst is : tenten, hutten van riet en van aarde waren opgebouwd en met palmbladeren bedekt.

Ondertusschen hadden de Franschen zich op marsch begeven en rukten tegen de rebellen op.

In den morgen zat Juarez reeds vroegtijdig te paard en monsterde zijn zonderling leger.

Rond 11 ure werd de Fransche ruiterij tegen hen uitgezonden tot het doen van een strooptocht; doch zij werd op een snelvuur ontvangen dat hen tot den aftocht dwong.

Doch de berg *del Rio* hulde zich spoedig in witte rookwolken en de Fransche kanonnen die tegen den wand waren geplant, deden hun donder door de bergen weerklinken.

Tegelijkertijd kwamen de soldaten met gezwinden pas aangerukt.

De slag was begonnen zonder dat de krijgsvoerenden het merkten want velen dachten dat het weer een schermutseling zou wezen.

Geweerschoten knalden in alle richtingen.

Een afdeeling Franschen echter was langs ongebaande kloven omgetrokken en viel de guerrilleros in den flank aan.

De uitwerking daarvan was verschrikkelijk.

De benden werden neergehakt of in afgronden gedrongen. Op dit oogenblik deden zich de triomfkreten der Franschen hooren en met woedende hoerah's dreven zij de Mexikanen voor zich uit.

Als een lavastroom snelden dezen naar beneden.

Wie viel rolde verder of werd vertrapt.

De zucht tot eigen levensbehoud dreef allen in vliegende vaart vooruit.

Met sombere blikken staarde Juarez zijn nieuwe nederlaag aan.

Opgeven zou hij niet maar weder zou hij hooger moeten optrekken en er zijn manschappen vereenigen.

Eensklaps dreef een koeltje de rookwolken uit elkander... In den kruitdamp bemerkte hij de keizerlijke ulhanen!

Hij ontwaakte als 't ware uit zijn overwegingen.

— Ik ben verloren! dacht hij.

De trompetter der vijandelijke ruiterij had zich hoog in den zadel opgericht en sloeg een vlammenden blik op de vluchtende guerrilleros.

— *Juarez!* schreeuwde hij, zoodat het langs het geheele front der ulhanen klonk.

— *Juarez!* schreeuwde de geheele schaar.

De trompetter blies den aanval!...

In vliegende vaart renden de ulhanen den heuvel af en op den Mexicaanschen veldheer aan.

Juarez zag, hoe zij den heuvel afstoven, zag hoe zij een bataljon voetvolk, dat zich niet spoedig genoeg in slagorde kon scharen, overhoop reden en hoe zij regelrecht op hem toesnelden.

Hij was verloren!

Eensklaps weerklonk een kreet.

— *Adelante! Hasta la muerte!... Independencia e Libertad!...*

Juarez wendde zich om.

— Mercedès! riep hij.

Een schwadron ruiterij door een ranke gestalte aangevoerd stormde vooruit te zijner ontzetting.

Als door den wind gedragen vloog de tengere aanvoerder, die een mom voor het gelaat had, den vijand tegen...

De botsing was vreeselijk tusschen de beide ruiterkorpsen...

— *Mercedès! Mercedès!* klonk het in het ronde.

Die naam verspreidde den schrik tusschen de Franschen...

Tot eene woest golvende massa versmolten de twee schwadronnen.

Zij streden aan beide kanten met woede en wanhoop terwijl de hoera's en de vivat's wijd en zijd over het slagveld dreunden.

De Franschen werden overrompeld...

De ranke gestalte van het geheimzinnig gesluierd wezen verrichtte wonderen van dapperheid...

Gedurig knalden de revolvers in de fijne handjes en elk schot trof een man op het voorhoofd.

Na den strijd had men tusschen de lijken de slachtoffers van Mercedès kunnen aanduiden aan die wonden.

De Franschen zagen de kans keeren door haar toedoen doch zij hadden de macht van het getal.

Nieuwe schwadronnen kwamen aangerend en deden den grond daveren onder het hoefgetrappel.

— *Mercedès! Aca!... Aca!* (Hier!... Hier!) schreeuwde Juarez die het gevaar zag.

— *Hasta la muerte!...* (Tot den dood!) was haar antwoord.

En zich omkeerend tot den president :

— Vlucht, Juarez, dat is *uw* plicht!

Ieder oogenblik was kostbaar voor hem.

Als de weg noordwaarts, waar het dorp Buscolaz, hem werd afgesneden dan viel hij noodlottig in de handen van den naar bloed en wraak dorstenden vijand.

Gezwind steeg hij van zijn paard, sprong met een adjudant in zijn rijtuig en gaf het bevel :

— Adelante! Vooruit?

De vier edele rossen, die voor het rijtuig gespannen waren, stormden de berghelling af.